

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Živnostenské oprávnění pomíjí již prohlášením oprávněného u živnostenského úřadu, že se živnosti vzdává, aniž by bylo třeba, by je živnostenský úřad vzal na vědomí.

Zvýšené riziko při obchodu koňmi nelze vzít v úvahu při posuzování přemrštěného zisku.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1921 Kr II 291/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Jihlavě ze dne 22. září 1920, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečiny dle § 7, čís. 3 a § 11, čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvod zmatečnosti dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., jest odůvodněna. Obžaloba klade obžalovanému za vinu přečin pletich, spáchaný tím, že nejsa k obchodování s koňmi oprávněn, koupil a hned na to prodal se ziskem v měsíci květnu 1920 jednoroční hříbě. Nalézací soud sprostil ho však obžaloby, uznáv, že obžalovaný byl v době činu k obchodování s koňmi oprávněn. Přesvědčení své opřel soud o zprávu okresní politické správy v Německém Brodě, dle níž byl obžalovanému v roce 1904 vystaven živnostenský list, znějící na obchod na trzích a po vsích s vepřovým, hovčím dobyt看m a koňmi, a dle které je oprávnění to dosud zapsáno v tamním rejstříku. Prohlášení obžalovaného, učiněnému jednak v přípravném vyhledávání, že s koňmi neobchoduje již dva roky, ježto tehdy živnostenský list vypověděl, jednak při hlavním přelíčení, že živnostenský list složil, nepřiznal soud právního významu, vysloviv, že taková výpověď, již příslušný úřad vůbec nevzal na vědomí, nestačí. Než náhled soudu není správný. V odstavci pátém §u 144 zákona ze dne 5. února 1907, č. 26 ř. zák. se praví, že, chce-li se živnostník vzdáti živnosti (živnost vrátiti), má to hned živnostenskému úřadu oznámiti. Následující pak odstavec stanoví toto: »Vrácení (vzdání se) živnosti nabude působnosti tím dnem, kterého bylo živnostenskému úřadu první stolice prohlášeno, pokud se týče, kdy k úřadu tomu došlo.« Z těchto ustanovení plyne, že živnostenské oprávnění, jsouc oprávněním osobním, pomíjí již prohlášením oprávněného, u živnostenského úřadu buď písemně nebo ústně do protokolu učiněným, a že již tím dnem, kdy se tak stalo, vrácení (vzdání se) živnosti nabývá působnosti. Doslov zákona neopravňuje nikterak k názoru, že by živnostenské oprávnění zaniklo teprve tehdy, až živnostenský úřad vezme odhlášení živnosti na vědomí a v úředním rejstříku je vyznačí. Náhled nalézacího soudu nemá proto v zákoně opory. Přes to nelze prozatím rozhodnouti spolehlivě o otázce, byl-li ob-

žalovaný v době činu dle zákona ještě k obchodování s koňmi oprávněn čili nic, poněvadž ze spisů nevychází na jevo, zda skutečně učinil ono oznámení, že se živnosti vzdává a zda došlo živnostenského úřadu. Poněvadž pak oprávněnost obžalovaného ku zmíněnému obchodování má rozhodující význam pro řešení otázky v příčině jemu za vinu kladeného přečinu pletich, bylo zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a uznati právem, jak shora uvedeno. V právu je však též stížnost, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. i ohledně osvobozujícího výroku co do přímého předražování. Nalézací soud sprostil obžalovaného obžaloby, uváživ, že mu jako obchodníku přísluší občanský zisk, tento však že nebyl přemrštěným hlavně proto, že obchod s koňmi je spojen s velkým risikem, ježto prý jest kupci vždycky počítati s tím, že už druhého dne může koně lehce pozbyti. Nalézací soud přehlíží však, že dle ustanovení §§ 922 a násl. obč. zák. nestihá risiko ztráty výhradně kupujícího, nýbrž že tomuto v případech, v zákoně stanovených, přísluší proti prodávajícímu nárok ze správy. Neuposuzoval proto soud věc se správného stanoviska právního, když ono risiko čítal bez výhrady obžalovanému k dobru. Nalézací soud nevykládá však zákon ani po té stránce bezvadně, když klade důraz na přiměřenost zisku, poněvadž § 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. činí trestnost jednání pachatele odvislou na požadování zřejmě přemrštěné ceny a nikoli na domáhání se zisku, převyšujícího zisk občanský, takže pro trestnost dle citovaného místa zákona jest rozhodnou objektivní přemrštěnost požadované ceny, která je tu i tenkrát, když pachatel vzhledem k nepoměrným nákladům spokojil se pro svou osobu se ziskem menším. Zrušovacímu soudu nelze však rozhodnouti ani v tomto směru ihned ve věci samé, poněvadž nalézací soud neobíral se v důsledku svého stanoviska subjektivní stránkou případu, byl-li si obžalovaný vědom zřejmé přemrštěnosti požadované ceny a učinil tak, využívaje mimořádných poměrů, válkou vyvolaných, takže i tu dlužno věc odkázati k nalézacímu soudu, by ji opět projednal a rozhodl. Poznámati by bylo ještě, že, kdyby se při novém jednání ukázalo, že obžalovaný nebyl k obchodování s koňmi oprávněn, neměl by nároku na zisk vůbec, an celý zisk, kterého se dodělal nebo dodělati měl, jevil by se pro neoprávněnost obchodování naprosto neodůvodněným a že by se pak nemohlo přihlížeti ani k nákladům, jež mu vzešly při onom nedovoleném obchodě.

Čís. 434.

Ustanovení § 525 tr. zák. vztahuje se pouze na přestupek, nikoliv na zločin krádeže.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1921, Kr II 362/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 18. října 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171 a 173 tr. zák.